

ऑग्रोमेट अँडवायझरी बुलेटीन

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा, ऐएमएफयु,

कृषी हवामानशास्त्र विभाग

फोन : ०२०-२५५३८००९

कृषी महाविद्यालय, पुणे ४११ ००५ ई-मेल : amfupune@gmail.com

हवामान अंदाजावर आधारित कृषी सल्ला समितीची साप्ताहिक बैठक दि. २९/०४/२०२५

जिल्हा : सोलापूर

हवामान अंदाज :

हवामान घटक	पुढील पाच दिवसांचा हवामानाचा अंदाज (२९/०४/२०२५ ते ०३/०५/२०२५)				
दिनांक	30	1	2	3	4
पाऊस (ममी)	0	0	0	0	4
कमाल तापमान (अं.से.)	42	43	44	44	43
कमान तापमान (अं.से.)	28	28	26	26	27
ढग स्थिती (आकाश)	2	2	2	2	2
सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)	93	92	92	93	93
दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)	42	41	40	42	42
वाऱ्याचा वेग (कमी.तास)	11	15	16	13	13
वाऱ्याची दिशा (अंश)	274	292	305	325	308

हवामान अंदाजावर आधारित कृषी सल्ला

पीक	पीक अवस्था	कृष वषयक सल्ला
हवामान सारांश/ इशारा		भारतीय हवामान खात्याच्या प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई यांच्या अंदाजानुसार जिल्ह्यात दिनांक २९, ३० एप्रिल, २०२५ आण ०१ व ०२ मे, २०२५ रोजी हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता असून दिनांक ०३ मे, २०२५ रोजी तुरळक ठिकाणी पावसाची शक्यता आहे. ईशारा : भारतीय हवामान खात्याच्या प्रादेशिक हवामान केंद्र , मुंबई यांच्या अंदाजानुसार जिल्ह्यात दिनांक ३० एप्रिल, २०२५ व ०१ मे, २०२५ रोजी तुरळक ठिकाणी हवामान उष्ण व दमट राहण्याची शक्यता आहे.
वस्तारित श्रेणी अंदाज (ईआरएफएस)		वस्तारित श्रेणी अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मध्य महाराष्ट्र वभागात (धुळे, नंदुरबार, जळगाव, नाशिक, अहमदनगर, पुणे, सातारा, सांगली, सोलापूर, कोल्हापूर) दिनांक ०४ ते १० मे, २०२५ दरम्यान ➤ पावसाचे प्रमाण सरासरी इतके राहण्याची शक्यता आहे. ➤ कमाल तापमान सरासरी इतके राहण्याची शक्यता आहे. ➤ कमान तापमान सरासरी इतके राहण्याची शक्यता आहे.
सामान्य सल्ला		• पावसाची शक्यता असल्याने काढणी केलेल्या शेतमालाची सुरक्षित ठिकाणी साठवणूक करावी, तसेच उघड्यावरील धान्य ताडपत्रीने झाकून ठेवावे. • पुढील पाच दिवसात जिल्ह्यात कमाल तापमान ४४ अंश सेल्सिअसच्या दरम्यान राहण्याची शक्यता असल्याने शेतकरी बांधवांनी स्वतःची, पकाची व पशुधनाची काळजी घ्यावी. • उष्ण हवामानामुळे पकांमधून वाष्पोत्सर्जन वाढून पाण्याचा ताण , फुलं/फळ गळ आण संचन कार्यक्षमता कमी होण्याची शक्यता आहे. मातीतील ओलावा टिकवण्यासाठी व बाष्पीभवन रोकण्यासाठी अच्छादन (मल्लिंग) करणे फायदेशीर ठरेल. नवीन लागवड केलेल्या फळबागेमध्ये

		ज मनीत ओलावा टिकवून ठेवण्यासाठी आच्छादनांचा वापर करावा. • सध्याच्या तापमानातील वाढीमुळे उभ्या पकांना व फळ बागांना हलके व वारंवार आवश्यकतेनुसार व उपलब्धतेनुसार पाणीपुरवठा सकाळी कवा संध्याकाळी करावा. • उन्हाळ्याची तीव्रता वाढत असल्याने शेतीची कामे शक्यतो सकाळी करून घ्यावी. • शेतकरी बांधवांनी आपल्या पकाचे कीड व रोगासंदर्भात नियमन सर्वेक्षण करून , जर प्रादुर्भाव आर्थक नुकसान पातळीच्या वर असल्यास, व वध योग्य त्या उपाययोजना कराव्यात. • शेतकरी बंधूनी , हवामान अंदाजावर आधारित कृषी सल्ला व हवामान नाचा पूर्वानुमाना करिता मेघदुत मोबाईल ॲपचा वापर करावा. • शेतकरी बंधूनी, मेघगर्जना व वजेच्या पूर्वानुमानाकरिता दा मनी मोबाईल ॲपचा वापर करावा. • शेतकरी बंधूनी, कृष वषयक माहितीसाठी, महात्मा फुले कृष वद्यापीठाच्या कृषदर्शनीचा एक संदर्भ ग्रंथ म्हणून उपयोग करावा.
ऊस	पक वाढीची अवस्था	ऊस पकातील खोड कडीच्या जैवक नियंत्रणासाठी ट्रायकोग्रामा चलोनिस् (ट्रायकोकार्ड) चार प्रती एकर तसेच कामगंध सापळे (इ.एस.बी.ल्यू) प्रती हेक्टरी ५ वापरावेत. प्रादुर्भावग्रस्त झालेली रोपे ज मनीलगत कापावीत आ ण नष्ट करावीत. ऊस पकासाठी ठिबक संचन पाणी व्यवस्थापन पद्धतीचा अवलंब करावा. पाचट आच्छादनाचा वापर करून सरी आड सरीतून पाणी द्यावे.
कांदा	पक्वता ते काढणी अवस्था	काढणी केलेल्या शेतमालाची सुरक्षित ठिकाणी साठवणूक करावी. कांदा काढताना पातीसह काढून तो ३ ते ४ दिवस शेतामध्ये सुकू द्यावा. काढलेला कांदा ओळीमध्ये रचावा व अर्धवटरित्या पातीने झाकावा. पात वळल्यानंतर ४ से.मी. लांब मान ठेऊन पात कापावी.
उन्हाळी भुईमूग	शेंगा पोषणाची अवस्था	भुईमूगाच्या शेंगा पोसण्याच्या कालावधीत पाण्याचा ताण पडू देवू नये. पकास ज मनीच्या मगदुरानुसार व पकाच्या वाढीच्या अवस्थे नुसार पाण्याचे नियोजन करावे. हुमणीपासून पकाचे नुकसान होऊ नये यासाठी हुमणीचे भुंगेरे सुर्यास्तानंतर बाभूळ , बोर, लंब या झाडांवर पाने खाण्यासाठी गोळा होतात. अशा झाडांच्या फांद्या रात्री काठीच्या सहाय्याने हलवून खाली पडलेले भुंगेरे गोळा करा वेत व रॉकेल मश्रत पाण्यात टाकून मारावेत. हा उपाय शेतकऱ्यांनी सामुदायिकरित्या करावा. त्यामुळे अंडी घालण्यापूर्वीच भुंगेऱ्यांचा नायनाट होईल.
उन्हाळी बाजरी	दाणे भरण्याची अवस्था	उन्हाळी बाजरी पकास ज मनीच्या मगदुरानुसार व पकाच्या वाढीच्या संवेदनक्षम अवस्थे नुसार पाण्याचे नियोजन करावे.
मका	काढणी ते साठवणूक अवस्था	अमेरिकन लष्करी अळीचा प्रादुर्भाव दिसून आल्यास नियंत्रणासाठी निबोळी अर्क ५% कंवा इमामेक्टीन बेंझोएट ५ % एस.जी. ८ ग्रॅम प्रति लटर पाणी या प्रमाणात फवारणी करावी. मात्र फवारणी केलेल्या मक्याचा वापर जनावरांच्या चा-यासाठी तसेच मका कणसांचा वापर खाण्यासाठी करू नये. पीक काढणी अवस्थेत आलेले असल्यास त्याची काढणी करावी. तसेच उन्हात चांगले वाळवावेत. साठवण कोंदट कवा ओलसर जागेत करू नये.
केळी	पीक वाढीची अवस्था	झाडे पडू नयेत म्हणून व वजनाने मोठ्या असलेल्या घडास गरजेप्रमाणे बांबूच्या कंवा पॉलीप्रोपेलीनच्या पाट्यांच्या सहाय्याने झाडांना/ घडाना आधार/ टेकू द्यावा. जिल्ह्यात तापमान अधिक राहण्याची शक्यता असल्याने केळी बागेच्या कडेने शेड-नेटचे कुंपण करावे तसेच केळीच्या घडाचे उन्हापासून संरक्षण करण्यासाठी केळीच्या वाळलेल्या पानांची पेंडी करून घड व घडाचा दांडा झाकावा. पकास ज मनीच्या मगदुरानुसार व पकाच्या वाढीच्या अवस्थे नुसार ड्रीपद्वारे पाण्याचे नियोजन करावे.
द्राक्ष	खरड छाटणी	जर पुढील १० ते १५ दिवसांत खरड छाटणीचे नियोजन केले असेल , तर खरड छाटणीच्या हंगामासाठी पोषक तत्वे आ ण पाणी वापराचे वेळापत्रक नियोजन करण्यासाठी माती आ ण पाण्याचे परीक्षण करून घ्यावे.

आंबा	पक्वता ते काढणी अवस्था	बागेत झाडांच्या आळ्यांमध्ये गवत, पालापाचोळा इ. अछ्यादनाचा वापर करावा. फळ पकण्याच्या अवस्थेत असताना फळमाशीची मादी फळांच्या सालीत अंडी घालते. त्यातून बाहेर येणा-या अळ्या गरावर उपजी वका करतात. कडीच्या नियंत्रणासाठी कीडग्रस्त फळे नष्ट करावीत. झाडाखाली जमीन नांगरावी. तसेच फळमाशीच्या नियंत्रणासाठी म थल युजेनॉल युक्त रक्षक सापळे बागेमध्ये एकरी ८-१० याप्रमाणे लावावेत. पक्व झालेल्या आंब्याची काढणी शक्यतो सकाळी दहापुर्वी कंवा दुपारी ४ नंतर करावी तसेच आंबा फळांची वाहतुक शक्यतो संध्याकाळी करावी. तयार झालेली आंब्याची फळे काढून सुरक्षित ठिकाणी पकण्यासाठी ठेवावे.
जनावरांचे व्यवस्थापन		तुरळक ठिकाणी पावसाची शक्यता असल्याने जनावरे सुरक्षित ठिकाणी बांधावीत. कोंबड्यांचे उष्णतेपासून संरक्षणासाठी पोल्ट्री शेडच्या बाजूने बारदाना लावावे व ते पाण्याने भजवावे तसेच छतावर गवताचे कंवा बारदानाचे आच्छादन करावे त्यामुळे पोल्ट्री शेडचे तापमान कमी होण्यास मदत होते. वाढत्या तापमानामुळे गाभण जनावरे बाहेर चरावयास नेऊ नये. विशेषतः उष्ण भागात गाई म्हशीच्या अंगावर गोणपाट टाकून पाणी टाकावे. जनावरांचा गोठा थंड जागी कंवा झाडाखाली बांधावा. गोठ्याच्या छपरावर गवत , पाला, पाचोळा, नारळाच्या झावळ्या टाकून पाणी शंपडावे त्यामुळे गोठा थंड राहतो. उन्हाळ्यामध्ये जनावरांना ३-४ वेळा थंड व स्वच्छ पाणी पाजावे. गोठ्यात पाण्याची स्वतंत्र सुवधा केलेली असल्यास पाण्याचे भांडे सावलीत असावे व भांडे मुख्यतः माती कंवा समेटपासून बनवलेले असावे जेणेकरून त्यात पाणी दिवसभर थंड राहील. महात्मा फुले कृषी वद्यापीठाच्या देशी गाय संशोधन प्र शक्षण केंद्रांतर्गत पशुसंवर्धन व दुग्धशास्त्र वभागाच्यावतीने वक सत करण्यात आलेल्या देशातल्या पहिल्या फुले अमृतकाळ (Phule Amrutkal App) या पशुसल्ला मोबाईल प्रणालीचे (अॅप) लोकार्पण झाले असून , आता आपण ते मोबाईल मध्ये इंस्टाल करून मोबाईलवर पशुसल्ला घेऊ शकतो. फुले अमृतकाळ अॅप डाउनलोड (Phule Amrutkal App Download) केल्याने होणारे फायदे : फुले अमृतकाळ या अॅप च्याद्वारे जनावरांना उष्णतेमुळे निर्माण होणारा ताण कमी करण्यासाठी , गोठ्यातील तापमान घट वण्याकरिता व योग्य आर्द्रता राखण्याकरिता सावलीची सोय करणे , योग्य वायु वजन राखणे , पण्याकरिता थंड पाणी उपलब्ध करून देणे , फॅन कंवा फॉगर यंत्रणा स्वयंचलीत पद्धतीने सुरू करणे तसेच संतुलित आहार नियोजन इत्यादी उपाय योजना करण्यासाठी वेळोवेळी सूचना दिल्या जातील.
*टिप : शेतकरीबंधूनी पकावर कटकनाशकाची, बुरशीनाशकाची फवारणी करताना स्वतःची योग्यती खबरदारी/ काळजी घ्यावी तसेच फवारणी करिता कसान कवच बॉडीसूटचा वापर करावा.		

स्त्रोत :

- १) हवामान पूर्वानुमान : प्रादेशिक हवामान पूर्वानुमान केंद्र, मुंबई.
 - २) मागील हवामान :-
- ठिकाण : कृ .म.वि., पुणे.
दि. : २९.०४.२०२५

स्वाक्षरीत

प्रमुख अन्वेषक, ग्राकृमौसे, ऐएमएफयु, पुणे तथा
प्रमुख, कृषि हवामानशास्त्र विभाग, कृ.म.वि., पुणे